Arbejde i højden fra reb

Det er kun i helt særlige tilfælde, hvor reb (rope access) må bruges til arbejde i højden. Når det er tilfældet, så stiller det særlige krav til planlægning, og hvordan opgaven udføres. Læs mere om at arbejde i højden fra reb.

Arbejde i højden fra reb er forbundet med flere forskellige risici, fx nedstyrtning og hængetraume, eller pendul-/svingfald. Derfor er det også kun i særlige tilfælde, at reb er en egnet og acceptabel måde at udføre arbejdet på. Det gælder fx, hvis det ikke er muligt at anvende lifte, stilladser eller andre tekniske hjælpemidler, når arbejdsopgaven skal udføres, fx ved særlige bygningskonstruktioner. Dog kan reb bruges, hvis arbejdet har et mindre og kortvarigt omfang.

Arbejdet i højden fra reb må først gå i gang, når det er dokumenteret, at arbejdet kan udføres sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt.

Arbejde fra reb er en undtagelsesløsning

Der er en række forhold, I altid skal vurdere, før hver enkelt opgave, hvis I undtagelsesvis skal benytte jer af reb. Det gælder fx:

- Arbejdets karakter
- Arbejdsstedets indretning og tilgængelighed
- Arbejdsopgavens varighed og omfang

Vurderingen skal foretages af arbejdsgiveren sammen med arbejdsmiljøorganisationen eller medarbejderrepræsentanter. Vurderingen skal foretages for hver enkelt opgave, og vurderingen må ikke overføres til andre opgaver eller situationer.

Som medarbejder skal du:

- Være opmærksom på, om alle betingelser for at udføre arbejdet fra reb er opfyldt
- Følge instruktioner og procedurer, herunder træning i brug af udstyret og i højderedning
- Anvende udstyr korrekt
- Deltage i redningsberedskabet
- Reagere på fejl og risici ved fx udstyr eller opgaveløsning

Som kollega skal du:

- Være opmærksom på, om alle betingelser for at udføre arbejdet fra reb er opfyldt

- Opretholde kontakt til kolleger, som befinder sig i reb, under arbejdet
- Være klar til at iværksætte redning af kollega, hvis det bliver nødvendigt
- Reagere på fejl, ulykker eller fare

Som leder og arbejdsgiver skal du:

- Sikre, at arbejde i højden fra reb er en undtagelsesløsning
- Sikre, at alle betingelser for at udføre arbejdet fra reb er opfyldt
- Risikovurdere arbejdsopgaven og metoderne, der skal bruges til opgaven. Reb må kun anvendes, når det, ifølge arbejdspladsvurderingen er forsvarligt
- Planlægge arbejdet fra reb
- Udarbejde beredskabsplaner
- Sikre oplæring, instruktion og træning af medarbejdere
- Sikre effektivt tilsyn med arbejdet fra reb
- Stille egnet og kontrolleret udstyr til rådighed.

Der er særlig risiko ved at arbejde i højden fra reb. Derfor skal I planlægge arbejdet, før arbejdet kan gå i gang. I den proces skal både selve arbejdet, beredskabet og eventuelt højderedning planlægges. Ud-over dette er der en række krav til fx oplæring, vurdering af udstyr, og træning, som skal være opfyldt før arbejdet kan gå i gang. Det er arbejdsgiveren og lederen, der skal sørge for at kravene er opfyldt.

Læs mere om kravene til blandt andet planlægning, højderedning og oplæring herunder:

+ Åben alle

— Krav til beredskab

Der er en særlig risiko ved at arbejde fra reb, derfor skal der laves en skriftlig beredskabsplan, så I er forberedt, hvis der skulle ske en ulykke under arbejdet. Beredskabsplanen skal være kendt af alle involverede medarbejdere. Desuden skal beredskabsplanen også inddrages i instruktionen.

En beredskabsplan skal:

- Være tilpasset den konkrete arbejdsopgave
- Gøre det tydeligt, hvordan og hvem der tilkalder ekstern hjælo
- Beskrive, hvordan en højderedning gennemføres i alle relevante situationer.

— Krav til højderedning

Beredskabet skal kunne aktiveres når som helst under arbejdet. Sker der en hændelse, der kræver at medarbejderen, der hænger i rebet skal reddes ned, er det nødvendigt med en effektiv højderedning. Højderedningen skal kunne gennemføres, selv hvis medarbejderen, der hænger i rebet, mister be-vidstheden eller ikke selv er i stand til at komme i sikkerhed. For at redningen kan foregå, er det nødvendigt at der er adgang til redningsudstyr på arbejdspladsen. Derudover skal det være muligt med konstant kommunikation mellem medarbejderen, der arbejder fra reb, og medarbejderen, der arbejder på jorden.

Redningen skal kunne:

- Iværksættes omgående uden at være afhængig af at ekstern assistance først skal tilkaldes. Det kan gøres ved, at der altid er mindst to personer til stede, der er oplært og trænet i højdered-ning og kan gennemføre en redning af en kollega (makkerredning/pick-off)
- Ske hurtigt til et lavere niveau for at forebygge hængetraume.

— Oplæring og instruktion

Det er kun medarbejdere, der er særligt udpeget til opgaven, der må udføre arbejde fra reb.

Medarbejderne skal være instrueret i:

- Den konkrete opgave
- Relevante brugsanvisninger
- De risici, der er forbundet med arbejdet
- Korrekt brug af det samlede udstyr.

Derudover skal medarbejderne været trænet i praktisk brug af udstyret, herunder trænet i højdered-ning. Træning kan fx ske hos internationalt anerkendte rope access-organisationer.

— Tilsyn

For at sikre, at arbejdet foregår sikkert og korrekt, skal der føres effektivt tilsyn med arbejdet. Det gælder fx at arbejdet udføres i overensstemmelse med instruktioner, og at medarbejderne anvender udstyret korrekt.

Krav til udstyr

Udstyr er en vigtig del af at arbejde i højden fra reb. Her er udstyret både en del af at kunne udføre arbejdet fra reb, og udstyret fungerer også som faldsikring.

Grundlæggende skal du sikre, at udstyret er:

- Egnet til opgaven
- Fremstillet efter gældende DS/EN-standarder eller på et tilsvarende niveau
- Er intakt.

Desuden skal udstyret have tilstrækkelig styrke og funktion. Herunder kan du læse mere om krav til forskellige dele af arbejdet fra reb.

Læs mere om udstyret herunder:

+ Åben alle

— Reb

Arbejdet skal som udgangspunkt udføres med:

- Et arbejdsreb (til positionering)
- Et sikkerhedsreb med bevægelig faldsikringsanordning.

Medarbejderen skal være fastgjort til begge reb.

Rebene skal beskyttes mod slid, fx ved brug af kantbeskyttelse.

Ved forankring gælder følgende krav:

- Hvert reb skal have et selvstændigt forankringspunkt
- Forankringspunkter skal være placeret over arbejdsstedet
- Hvert forankringspunkt skal kunne optage mindst 12 kN
- Ved redningsscenarier (fx makkerredning) skal der anvendes et højere sikkerhedsniveau (typisk mindst 15 kN)

— Seler og øvrigt udstyr

Der anvendes egnet sele til arbejdet.

Ved arbejde fra reb skal der, afhængig af de ergonomiske belastninger, anvendes sæde/stol.

For at forhindre, at værktøj og andet udstyr falder ned, skal det være spændt fast eller på anden måde sikret mod at falde ned.

— Eftersyn, vedligeholdelse og opbevaring af udstyr

Udstyret, der skal bruges til at arbejde fra reb, skal efterses og vedligeholdes efter leverandørens anvisninger, og være uden fejl og mangler. Beskadiget udstyr skal straks tages ud af drift. Derfor skal udstyret kontrolleres både visuelt og fysisk før brug.

Der skal, på anmodning fra Arbejdstilsynet kunne fremvises dokumentation for eftersynet. Derudover skal udstyret også opbevares korrekt i henhold til leverandørens anvisninger, fx beskyttet mod UV-påvirkning.

— Brugsanvisninger

Leverandørens brugsanvisninger, for det enkelte stykke udstyr, skal altid være tilgængelig. Ved sammensat udstyr gælder, at arbejdsgiveren har ansvaret for, at der er udarbejdet en samlet brugsanvisning for det samlede udstyr. Denne brugsanvisning skal beskrive korrekt

brug, sammensætning, begrænsninger og vedligeholdelse af udstyret.

Arbejdsgiveren skal sikre sig, at medarbejderne bliver instrueret i brugsanvisningen.

Få overblik over reglerne

Anvendelse af tekniske hjælpemidler - BEK nr. 428 - 2022 **(https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2022/428)**

Særligt for bygge- og anlægsarbejde

Arbejde i højden fra reb er ved bygge- og anlægsarbejde omfattet af reglerne om særligt farligt arbejde. Det indebærer, at arbejdsgiveren – hver gang det er vurderet, at en bygge-anlægsarbejdsopgave i højden skal udføres fra reb – skal sikre, at der udarbejdes en skriftlig vurdering af den konkrete arbejdsopgave og af, hvordan den skal udføres.

Få overblik over reglerne

Bygge- og anlægsarbejde - BEK nr. 2017- 2021 **(https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2021/2107)**

